TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO, LAURI MOILANEN,
ADOLPH SALMI, A. B. MÄKELÄ,
SULO SYVANEN.

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.
ANTTI J. PARTAN, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset $1.00 kerta, halutaantietoja nimenmuutto-ilmotukset 50c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$5.50 6 kuukautta..$3.00
3 kuukautta... $1.60 1 kuukausi... .60
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$8.00 6 kuukautta..$4.25

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$5.50 Six months.....$3.00
Three months..$1.60 One month..... .60

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Onpa se kauhun aihe

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., June 15, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Porvarismielisillä aineksilla kaikissa maissa ja etupäässä suurriistäjillä on riittävä syy katsella kauhulla Venäjän työväenhallituksen toimia, joten ei ole ollenkaan ihmeteltävä, että ne koettavat saada sen kukistumaan mahdollisimman pian. Venäjän työväenhallitus on tehnyt monta sellaista tekoa, joista porvarit eivät ensinkään pidä. M.m. siellä äskettäin voimaan astunut työttömyysvakuutussäädös on muuan sellainen kauhun aihe.

Täkäläinen Tehtailijain lehti (Manufacturers' News) on rientänyt lausumaan paheksumisensa sellaisen lainlaadinnan johdosta, leimaten sen "mielettömäksi lainlaadinnaksi". Sen vastustus johtuu siitä, että lain mukaan valtio maksaa täyden palkan jokaiselle järjestyneelle työläiselle, joka sattuu joutumaan työttömäksi. Kukin työläinen maksaa kolme prosenttia palkastaan työttömyysvakuutuskassaan ja työnteettäjiä verotetaan viisi prosenttia palkkoina maksetusta summasta. Sellaisia työnteettäjiä jotka laiminlyövät suorittaa osuuttaan seitsemän päivän kuluessa maksupäivästä, sakotetaan kymmenen prosenttia maksusummasta.

Siten kertyneitä paikallisia varoja hoitaa ja maksaa niistä valiokunta, jonka muodostavat työväenjärjestöjen edustajat ja tehdasvaliokunnat, ollen kummallakin tasasuhteinen edustusoikeus alueellisen vakuutuskomissionin valvonnan alaisena, johon kuuluu kaksikymmentä yksi jäsentä, kaikki järjestyneen työväestön edustajia. Työnteettäjillä ei ole mitään tekemistä niiden varojen kanssa.

Tehtailijain lehti pelkää, että täälläkin alettaisi eri valtioissa vaatimaan samanlaisia lakeja vuoden tai parin kuluessa. Siitä syystä se varottaa tehtailijoita, selittäen että "valveillaanolo on olemassaolon ehto", kuten se onkin.

Yhdysvaltain ylioikeus

Oletteko te kuulleet satua miehestä, joka teki itselleen paholaisen sitä varten että se kiusaisi ja koettelisi häntä, ettei hän saisi elää lihan koreudessa? Hän teki paholaisensa kanssa sellaisen sopimuksen, että mitä tahansa hän, mies, aikoisi panna toimeen sellaista, joka helpottaisi hänen elämänsä vaellusta, paholaisen on se ehkäistävä. Paholainen teki sopimuksen mukaan ja rääkkäsi miehen kuoliaaksi.

Jotenkin tuollaisen tapainen laitos on Yhdysvaltain valtiollisessa ja yhteiskunnallisessa elämässä ylioikeus. Tahtoipa kansa mitä tahansa sellaista, joka sen elämäntaistelua helpottaisi ja kohottaisi sitä taloudellisessa, terveydellisessä ja sivistyksellisessä suhteessa, ylioikeus tekee sellaisen kansan tahtomisen turhaksi. Nyt tämä kansan kärsivällisyyttä koettelevana esiintyvä kiusanhenki taas on tehnyt tälle kansalle semmoisen koltosen ja kapitalisteille suuremmoisen hyväntyön. Kuten lehdessämme äskettäin kerrottiin, ylioikeus on kumonnut toista vuotta voimassa olleen lapsityölain, se on kumonnut sen julistamalla viiden tuomarin voimalla, että se on perustuslakivastainen sellainen laki, joka kieltää alle kuusitoistavuotisten lasten työstä pitämisen — tai tarkemmin sanoen sellaisten lasten työllä tuotettujen tavarain valtiosta toiseen viemisen.

Kuten jokainen ymmärtää tuollaisella lailla olisi ollut monessa suhteessa kauaskantoinen seuraus — ei tosin niin kauaskantoinen kuin olisi lailla joka kieltäisi ehdottomasti alle kuusitoistavuotisten lasten työssä käyttämisen, mutta kuitenkin tämä laki vaikkapa sellaisen takaportinkin kanssa, että lapsia saa käyttää valtion sisällä myytävien tuotteiden valmistamisessa, olisi ehkäissyt huomattavasti lapsityön riistämistä. Ja juuri siksihän se ylioikeus sen kumosikin. Sen tähdenhän se oli perustuslakivastainen kun se edes jossain määrin rajoitti kapitalistien riistämishalua.

Terveydellisessä ja sivistyksellisessä suhteessa lapsityölaki olikin kauemmaksi kantava, se kun ehkäisi liiaksi nuorten lasten joutumasta työmarkkinoille runneltavaksi ja antaisi heille ainakin ajan joskaan ei varoja edes kansakoulun käyntiin, jota niin suuri osa Yhdysvaltain lapsista ei saa käydä niin pitkälle että tulisivat kansakoulukurssin suorittaneiksi. Tässä koulupakon maassa on paljon lapsia, jotka saavat suorittaa kansakoulukurssin tehtaassa. Tässä hyvinvoinnin maassa on ei tuhansia ja kymmeniä tuhansia vaan miljoonia lapsia jotka sairastavat palkkatyömarkkinain tauteja. Mutta siitä huolimatta ylioikeuden viisi tuomaria hävittömästi julistavat tälle sadan miljoonan kansalle, että lapsien suojelemislaki on perustuslakivastainen. Kamala olisi perustuslaki, joka ei sallisi suojella ruumiin ja sielun voimiltaan kehittymättömiä lapsiakaan kapitalistien riistämiseltä. Mutta todellisuudessa ei mitään perustuslain pykälää olekaan näiden herrojen tuomarien päätöksen takana. Sen takana on vain riistämisen himo, jota nuo viisi tuomaria rajattomasti palvelevat.

Mikä mahtaakaan periä Yhdysvaltain kansan, jos se ei kykene vapauttamaan itseään ylioikeudestaan? Mahtaako sille käydä niinkuin sille paholaisen tehneelle miehelle, että paholainen rääkkää hänet kuoliaaksi? Asian ollessa nykyisellä kannallaan Yhdysvaltain kansalla ei oikeastaan ole mitään valtiollisia oikeuksia, sillä jokaisen oikeuden minkä kansa yrittää ottaa valtioiden lainlaatijakunnan tai liittovaltioiden kongressin kautta ylioikeus voi tehdä tyhjäksi viiden tuomarin kynänvedolla.

Tämä ylioikeus on todellakin satumainen laitos. Sen voima on virallisesti katsoen yläpuolella toimeenpanevan hallituksen ja yläpuolella Yhdysvaltain kongressin voimaa. Se käsittelee Yhdysvaltain kongressia kuin juoksupoikaansa, antaa sille tukkapöllyjä ja häväistyksiä milloin vain suvaitsee, ja se suvaitsee asettaa kongressin nurkkaan häpeämään aina silloin kun ylioikeuden tuomarien todelliset komentajat, kapitalistit, käskevät niin tekemään. Ja tuo laitos ei ole mikään sellainen, jonka voisi tavallisilla keinoilla reformeerata, kuten muita valtiollisia laitoksia voidaan reformeerata uusien vaalien tai nimityksien kautta. Ylioikeuden tuomarit nimitetään elinijäkseen — tai oikeammin, perustuslaissa sanotaan tuomarien nimittämisestä, että he voivat olla viroissaan niin kauan kun käyttääntyvät kunniallisesti. Mutta selväähän on, että tuomarit, joiden valta on suurempi kuin Yhdysvaltain kongressin eivät voi koskaan käyttäytyä kunniattomasti, tekivätpä mitä tahansa. Onhan jokseenkin kunniaton teko tämäkin, että kieltää suojelus alaikäisiltä lapsilta, mutta ei löydy mahtia, joka kykenisi erottamaan nuo viisi tuomaria, jotka ovat tehneet itsensä syyllisiksi lasten riistämisen edistämiseen. He jos suvaitsevat ovat viroissaan niin kauan kun elävät ja antavat vielä monta samallaista iskua Yhdysvaltain kansalle.

Todella ihmeellinen on ihmisyhteiskunta! Ja suurin ihmeellisyys sisältyy siihen, että ihmiset, jotka itse ovat laitoksensa kehitelleet, eivät tunne yhteiskuntansa rakennetta muusta kuin kehittelemiensä laitosten antamista iskuista. Niin surullisesti nimittäin on asia, että Yhdysvaltainkaan kansa ei tunne oman yhteiskuntansa rakennetta. — Raiv.

MAILMANKATSOMUKSIA

"RÄÄKY" POIS SOTAMUULEILTA.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., June 14, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Taru kertoo, että hanhien kaakatus kerran maailmassa pelasti Rooman. Mutta siitä on aikaa yli 2,500 vuotta, ja sotataktiikka on siitä ajasta muuttunut niin perinpohjaisesti, että liittoutuneitten armeijassa olevien muulien rääyntä on päinvastoin vihollisille avuksi ja varotukseksi. Ainakin kahdessa tapauksessa se on tuntuvasti auttanut vihollista taistelussa Toulin rintamaosalla.

Tämän vaaran varalta ovat amerikalaiset eläinlääkärit kaikissa eläinklinikoissa alkaneet neuvotella, eikö voitaisi keksiä mitään leikkausta, millä rintamalle lähetettävät tuhannet muulit voitaisiin saada rääkymättömiksi, etteivät ne rääkymisellään ilmaisisi sotajoukkojen liikkeitä jokaiselle kahta mailia lähempänä kuuntelevalle saksalaiselle.

Keinoa on jo koeteltu "jossakin Ranskassa."

Kolmenlaista leikkausta on ehdotettu muulien mykistyttämiseksi. Yksi olisi kurkunpäässä olevan kalven leikkaaminen; toinen n. s. valesieramen poistaminen, muuli kun sen avulla kykenee yhtaikaa sekä vetämään sisään että puhaltamaan ulos henkeä ja siten saamaan aikaan tuon erikoisen ilkeältä kuuluvan rääyntä-äänen; kolmas keino olisi Oregonin valtioeläinlääkärin ehdottama joittenkin häntäjänteiden katkaseminen, joka hermosympatian kautta aiheuttaisi saman tuloksen. Tohtori B. Frank Senseman, joka 16 vuotta on ollut Pennsylvanian yliopiston eläinlääkäriosaston anatomistina, vakuuttaa muulilta voitavan saada rääkymiskyky poistetuksi leikkauksella, jonka ei välttämättä tarvise olla hengenvaarallinen. Hänen selityksensä mukaan johtuu muulin rääyntä rustokudoksen näivettymisestä joissakin osissa kurkunpäätä, joten sen siis voisi lopettaa poistamalla koko tuon valeruston, mutta siinä on vain varottava, ettei leikkausveitsi pääse luiskahtamaan ja puhkaseman henkitorvea. Muuten hän arvelee elukan nopeasti parantuvan tästä leikkauksesta.

Mutta muutamain Ranskasta saatujen eläinlääkintä-selostuksien mukaan eivät ranskalaisten eläinlääkärien tällaiset leikkaukset ole täysin onnistuneet. "Rääky" kyllä hävisi leikkauksella, mutta muulit menivät muuten pilalle. Joko ne menettivät suuren osan sitkeydestään ja vetämiskyvystään ja alkoivat riutua, tai sitte oli leikkauksella aivan päinvastaiset seuraukset. Joissakin tapauksissa näytti luonto korvaavan tuon menetetyn kyvyn lisäämällä vastaavassa määrässä toisen kyvyn pontevuutta — nuo rääkymättömiksi tehdyt muulit muuttuivat yhtäkkiä aivan tavattomiksi potkureiksi, jollaisia ei ennen oltu nähty edes muuleissakaan. Eläinlääkärien käskettiin lopettaa nuo leikkaukset, koska ranskalaiset armeijaupseerit katsoivat tämmöisen tuloksen miehistölle yhtä vaaralliseksi kuin kaikki ne haitat, mitä muulien rääkymisestä saattaa johtua.

- - -

Pilkkukuume,

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., June 15, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

jota ainakin muutamat keskiajalla "mustan surman" nimellä tunnetut kulkutaudit lienevät olleet (vaikka osa niistä epäilemättä oli aasialaisperäistä paiseruttoa), on alkanut herättää huomiota Pietarissa, nytkin köyhälistön ollessa vallassa. Virallisesti todistettuja uusia sairastumistapauksia ilmotetaan olevan kolmattakymmentä päivässä. Laupeudensisariakin on sortunut sen uhriksi työskennellessään sairaaloissa, ja kymmenen lääkäriä on siihen kuollut. Venäjällä pilkkukuume on aina seurallut nälänhädän jälkiä, eikä se koskaan liene siellä aivan olemattomissa. Venäläisiä oloja tunteva ymmärtää taudin hirveän levenemisen varsinkin köyhemmän väestön keskuudessa siitä, että sen levittäjinä ovat ihosyöpäläiset.

- - -

RIKAS CRASSUS,

muinaisroomalainen kapitalisti.

Marcus Licinius Crassus, jonka liikanimenä oli Dives (rikas), eli noin v. 115—53 e. Kr., siis Rooman tasavallan viimeisellä vuosisadalla. Vaikka Crassuksen suku oikeastaan oli alhaisperäistä nousukassukua, oli jo hänen isänsä Publius Licinius Crassus liittynyt ylimysvaltaiseen senaatin puolueeseen kansanvaltaa vastaan. Isäkin oli ollut huomattu mies: pääsi konsuliksi v. 97 e. Kr. ja senjälkeen oli muutamia vuosia maaherrana Espanjassa. Sen ajan tavan mukaan ei hänkään suinkaan liene hukkaan käyttänyt virka-aikaansa tuossa maakunnassa, koska jo hänelläkin mainitaan olleen liikanimenä Dives. Kun senaatin puolue ensimäisessä kansalaissodassa joutui tappiolle, surmasi Publius Crassus itsensä, päästäkseen joutumasta kansanpuolueen voitokkaan johtajan Mariuksen vangiksi.

Poika, Marcus Crassus, samaten kuin isänsäkin liittyi Sullan johtamaan patriisipuolueeseen, joka lopuksi pääsi voitolle. Teurastettuaan valtiolliset vastustajansa summakaupalla, Sulla anasti heidän omaisuutensa, jaellen sitä runsain käsin apureilleenkin. Näin sai nuori Crassus useita takavarikoituja suurtiluksia joko aivan lahjaksi tai nimellisesti niistä hiukan maksamalla. Osaksi isän perintönä, osaksi ostamalla oli hän saanut haltuunsa suuria hopeakaivoksia Espanjassa, joita niinä aikoina käytettiin hirveän julmalla orjatyöllä. Suurimmat rikkautensa ansaitsi Crassus kuitenkin orjakaupalla. Hän osti halvalla joukottain orjia, joille opetutti kaikenlaisia ammattitaitoja ja sai sitten niistä myydessä monenkertaisen hinnan. Sen ohessa käytti hän niitä myös omissa sekä maanviljelys- että rakennustöissään. Hän näet harjotti suurenmoista rakennus- ja maakeinottelua sekä valtaa tavatonta rahanlainauslikettä, jota siiloisen ylettömän korkean korkokannan vuoksi ei voi muuksi sanoa kuin koronkiskomiseksi. Lainaili suuria summia milloin valtiolle ja maakunnille tai rahapulaan joutuneille kaupungeille ja luoteutille yksityishenkilöillekin. Näin hänestä ennen pitkää tuli rikkain mies Rooman valtakunnassa ja ehkä koko senaikaisessa maailmassa.

Vaikka hänellä tiettävästi ei ollut mitään huomattavia puhuja- tai muita kykyjä — kuten hänen isällään ja joillakin toisilla saman suvun entisillä jäsenillä oli ollut — osasi hän rikkautensa avulla hankkia itselleen kansansuosiota. Kerrankin hän ruokki roomalaista äänestyskarjaansa 10,000:ssa pöydässä ja jakoi jokaiselle kaupungin köyhemmälle perheelle viljaa kolmeksi kuukaudeksi. Niinpä valittiin hänet ylipäälliköksi kukistamaan Spartacuksen nostamaa vaarallista orjakapinaa. Siinä hän onnistuikin odottamattoman hyvin, vaikka tuo onnistuminen pääasiassa lienee luettava hänen konsulitoverinsa Pompejuksen ansioksi, joka todella oli taitava soturi. Nämä toverukset sitte ottivat kolmanneksi osakkaaksi liittoonsa Gaius Julius Caesarin, jolla oli vankka sotajoukko Galliassa (nykyisessä Ranskassa). Näin keskittyi noiden kolmen miehen käsiin koko Rooman tasavallan valtiollinen ja sotilaallinen mahti, jota he käyttivät omaksi ja kätyriensä taloudelliseksi hyödyksi.

Pompejus ja Crassus valittiin vielä toiseksi virkakaudeksi konsuleiksi, ja virkakauden päätyttyä Crassus pääsi maaherraksi Syyriaan, jota pidettiin edullisimpana ryöstöalueena koko valtakunnassa. Siellä Crassuksen suuret rikastumisen toiveet kuitenkin loppuivat lyhyeen. Hän yritti heti alussa haukata suuremman palan kuin suuhun mahtui: läksi ilman minkäänlaista muuta aihetta kuin saadakseen mielinmäärin ryöstää, sotaretkelle parthilaisia vastaan, jotka asuivat Kaspian meren kaakkoispuolella olevissa Iranin vuorimaissa. Nuo urheat ratsastajat perinpohjin tuhosivat Crassuksen sotajoukon Mesopotamian lakeuksilla. Heidän päällikönsä Surenas, jonka vangiksi Crassus joutui, surmasi hänet kaatamalla hänen kulkkuunsa sulaa kultaa, "jotta se kerrankin saisi sitä kylläkseen." Sitte hän leikkasi voitetun vihollisensa pään ja lähetti sen voitonmerkiksi kuninkaallensa Orodekselle.

- - -

Irlantilainen metsästämässä.

Ammuttuaan laukauksen peltopyytä kohden, Päti kivenkovaan väitti sen sattuneen ja linnun pudonneen, vaikka toverit selvästi näkivät peltopyyn jääneen terveeksi ja lentäneen vesakkoon. Päti ei mokomia juttuja ottanut kuulevaan korvaan, vaan etsi ahkerasti vakojen välistä otustaan. Juuri siltä kohden, mihin hän luuli linnun pudonneen, hän löysi sammakon. Siitä ollenkaan nolostumatta hän riiputti sammakkoa koivesta ja puheli tälle aarteellensa seuraavalla tavalla: "Kas kunma luulin ampuneeni sinut ihan hengettömäksi, mutta — jumalauta — höyhenet sinulta kumminkin siinä leikissä lähti!"

- - -

USKONKO ASIA SE ENÄÄ VAIN ONKIN?

Mestari Varasvuori on otsikolla "Tosi amerikkalaisen uskontunnustus" julkassut Pohjantähdessään seuraavan pätkän:

"Minä uskon, että hallitus Amerikan Yhdysvalloissa on kansan hallitus, kansan kautta ja kansan hyväksi, jonka oikeutettu valta on saatu hallittavien suostumuksella: kansan valta tasavallassa, itsenäinen valtakunta, joka on pantu kokoon monesta itsenäisestä valtiosta: täydellinen liittovalta yksi ja erottamaton, joka on perustettu vapauden, tasaarvoisuuden pohjalla, jonka edestä Amerikan isänmaalliset ovat uhranneet henkensä ja omaisuutensa", j. n. e.

- - -

Pienempi paha.

Äiti: "Älä juokse, Ville, niin kovasti — kaadut ja loukkaat itsesi!"

Ville: "Ei auta katsoa: isä on jälessä rotakan kanssa."

Järjestömme asioita

LÄNSIPIIRIN PIIRIJÄRJESTÄJÄN, TOVERI ALFRED HAUTAMÄEN MATKAT CALIFORNIASSA.

Toveri Hautamäki puhuu seuraavissa paikoissa:

KESÄKUULLA:
Eureka ja ympäristö 22—23—24—25—26—27.
Fort Bragg ja ympäristö 28—29—30.

HEINÄKUULLA:
Fort Bragg ja ympäristö 1—2—3—4—5—6.

Osastot Californiassa. Virkailijat osastoissa pitäköön huolen että nämä puhetilaisuudet tulevat osaston kokouksissa heti parhaan järjestelyn alaisiksi, neuvoteltakoon miten saadaan paikkakunnan koko suomalainen väestö kuuleman tov. Hautamäen puhetta.

Puoluetervehdyksellä,
Californian s. s. o. Valtiokomitea.

Suomi Saksan ja lahtarien raatelemana

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., June 15, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Suomen porvariston yhteistoiminnasta Saksan junkkeriston kanssa ja heidän toimeenpanemasta Suomen raatelusta kirjotetaan **"Current History"** (Aikamme Historiaa) aikakauslehden kesäkuun numerossa pitkästi. Suomalaisten santarmilehtien lukijain erikoisesti sopisi tutustua tuohon artikkeliin päästäkseen selville siitä "onnesta" ja "vapaudesta", jota tuo hirtehisjoukkio on Suomelle hankkinut. Heidän ei tarvitse pelätä artikkelin sosialistisuutta, sillä mainittua aikakauslehteä julkaisee suurkapitalistinen **"New York Times."**

Selostettuaan lyhyesti Suomen entistä valtiollista tilaa, puolueita, työväestön toimeenpanemaa suurta vallankumousta, joka syöksi porvarit vallasta, ja työväenhallituksen keskinäisavullista suhtautumista Venäjän bolshevikihallitukseen, historioitsija jatkaa:

Jos "punasta" Suomea ovatkin kannattaneet Venäjän bolshevikit, niin "valkonen" Suomi sai mitä toimivimman liittolaisen Saksasta. Vaasan hallitus on työskennellyt suoranaisessa ja sittemmin avoimessa yhteydessä Berlinin kanssa. Se on valtavasti saksalaismielinen. Näiden hallituksien väliset suhteet jo varhain muodostuivat vasalli-luontoisiksi suomalaisiin nähden. Se käy selville rauhansopimuksesta, jonka virallinen Suomi teki Saksan kanssa Berlinissä maalisk. 7 p:nä.

Aina sodan alusta alkaen saksalaiset ovat uutterasti urkkineet ja levittäneet propagandaansa Suomessa käyri- ja puoltajajoukkojensa avulla. Tuo propaganda löysi suotuisan maaperän varakkaiden ja erikoisemmin ruotsalaissyntyisen maanomistaja-herraston keskuudessa. Toiselta puolen, tsaarin byrokratian toimeenpanemat vainot, joita vastaan eivät ranskalaiset eivätkä brittiläiset lehdetkään riittävästi protesteeranneet, ajoivat joitakin isänmaallisia suomalaisia Venäjän vihollisten syliin. Joukko suomalaisia nuorukaisia pakeni Saksaan ja liittyi Saksan armeijaan. Helsingin yliopisto näytteli huomattavaa osaa tässä liikkeessä. Vn 1915 kokonainen pataljoona suomalaisia taisteli Saksan lipun alla, samalla kun suomalaisia ei ollut Venäjän armeijassa, vapaus asevelvollisuudesta ollen yksi Venäjän keisarillisen hallituksen kunnioittamia suomalaisten etuoikeuksia.

Maaliskuun vallankumouksen ja varsinkin Riigan antautumisen jälkeen Saksan agentit, joita nyt oikein parveili Suomessa, ryhtyivät erikoisemmin puuhaamaan Suomen Venäjästä erottamista. Väittipä Ruotsin sanomaleehdistö saksalaisten jo aivan sodan alusta asti käyttäneen suuria summia rahaa lietsoakseen suomalaisten kytevää tyytymättömyyttä Venäjää kohtaan. Samalla kertaa Saksa veti puolelleen valkokaartia (skyddshär, suojeluskunta), jota keskiluokat (porvaristo) kiireesti järjestivät muka (ostensibly) avustamaan miliisiä ja suojelemaan väestöä ryöstöiltä. Niin hyvin menestyi Berlin tässä työssään, että lokakuun alkupuolella, 1917, Venäjän vastaurkijatoimiston päällikkö Suomessa nimitti tuota skyddshäriä "Saksan armeijan etujoukoksi." Wilhelmin armeijassa palvelleet suomalaiset, joille annettiin perinpohjaista opetusta saksalaisessa sotatieteessä ja saksalaisissa ihanteissa, palautettiin kotimaahansa ja nämä ne sitten ryhtyivät valkokaartin upseereiksi. Aseita ja ammuksia saivat valkokaartilaiset jonkun verran Ruotsista, mutta suurimman osan Saksasta ja nämä varusteet ehkä olivat osa Saksan Venäjältä saamasta ryöstösaaliista. Edellämainittu venäläinen virkailija lausui, eräässä pietarilaisessa lehdessä lokakuulla, 1917, julaistussa haastattelukertomuksessa, että saksalaisia vedenalaisia kävi säännöllisesti Suomen rannikolla, siirtäen aseita ja ammuksia suomalaisiin laivoihin.

Valkokaarti, kenraali Mannerheimin komentamana, tappeli vallankumouksellisia vastaan vaihtelevalla menestyksellä, saavuttamatta kuitenkaan ratkaseva voittoa. Useissa kaupungeissa maan eteläosassa riehui pitkiä taisteluja, joissa paljon ihmishenkiä tuhoutui, varsinkin Tampereella, tuossa tärkeässä teollisuuskeskuksessa, missä tuimaa taistelua kesti koko maaliskuun alkupuolen. Pohjoisemmilla tehdasalueilla myös oteltiin sitkeästi. Punakaartissa oli joukko naisiakin.

Huhtik. 17 p:nä Oskari Tokoi, aikoasiain komisari sosialistisessa ministeristössä, protesteerasi kaikille valloille sitä tapaa vastaan, jolla kenraali Mannerheim kohteli vangiksi joutuneita punakaartilaisia. Hän osotti, että samalla kun punakaartilaiset kohteliivat vangiksi joutuneita valkokaartilaisia sotavankeina valkokaartihallituksen joukot, saatuaan joukon vankeja, ampuivat kaikki upseerit ja joka viidennentoista miehen muista sotilaista.

Heti sosialistien kapinan puhjettua virallinen hallitus ryhtyi anelemaan ulkomailta sotilaallista apua taistelussaan vallankumouksellisia vastaan. Tammik. 30 p:nä kerrotaan sellainen avunpyyntö lähetetyn Ruotsille. Suomen valkokaatilaisilla oli värväystoimisto Tukholmassa, ja he saivatkin joukon ruotsalaisia vapaaehtoisia riveihinsä. Melkonen osa (noin 12 prosenttia) Suomen väestöstä on ruotsalaisia, enimmäkseen yläluokkalaisia. Senlisäksi näillä mailla on yhteisiä historiallisia muistoja, sillä Suomi oli Ruotsin maakuntana kuusi vuosisataa, Ruotsin kuninkaan Erik VIII:n ajasta v:een 1809, jolloin Venäjä sen anasti.

Ruotsin hallitus ei kuitenkaan päättänyt sekaantua. Ei ole varmaa johtuiko kieltäytyminen siitä, ettei Suomi tahtonut luovuttaa Ahvenamaan saaria Ruotsille palkkioksi heidän palveluksestaan, tai siitä, kuten hra Branting väittää, että Ruotsi tuli sekaantumaan "Saksan käyrinä ja liittolaisena." Ainoa ruotsalaisten ottama askel oli sotilasretkikunnan lähettäminen Ahvenanmaalle niiden monien pyyntöjen johdosta, joita saarten väestöltä, joka on enimmäkseen ruotsalaisia, oli saapunut. Tämä toimenpide hyväksyttiin Ruotsin parlamentissa helmik. 16 p:nä ja pantiin täytäntöön pari kolme päivää myöhemmin.

Ahvenanmaan saaristo, joka käsittää noin yhdeksänkymmenta asuttua saareketta ja sijaitsee Turun ja Tukholman välillä, kuuluu Suomelle. Sen strategista tärkeyttä Ruotsille kuvaa vanha lauselma, että se on "Ruotsin sydämeen kohdistettu revolveri." Ruotsin joukkojen tuli puhdistaa saaret, sovittelevalla esiintymisellä, jos mahdollista, venäläisistä sotilaista sekä valko- ja punakaartilaisista, jotka kaikki olivat temmeltäneet saarten väestön keskuudessa jo jonkun aikaa. Bolshevistinen varusväki sitkeästi vastusti ruotsalaisten joukkojen maihinnousua.

Saksalaisten hyökkäys.

Maalisk. 2 p:nä saksalainen sotaväenosasto vallotti Ahvenanmaan saaret. Seuraavana päivänä Saksan ministeri Tukholmassa ilmotti Saksan aikovan käyttää saaria asemana Suomeen lähetettävälle saksalaiselle sotilasretkikunnalle, joka oli pantu liikkeelle Suomen hallituksen pyynnöstä kukistamaan vallankumousta. Hän vakuutteli, ettei Saksa pyri laajentamaan aluettaan tällä valtauksella eikä häiritse ruotsalaisen valvojakunnan ihmisystävällistä työtä saarilla. Maalisk. 22 p:nä Reichstagin (Saksan valtiopäivien) suurvaliokunta hylkäsi, 12 äänellä 10 vastaan, itsenäisten sosialidemokraattien ehdotuksen, että Ahvenanmaalla olevat sotilaat kututtaisiin pois ja Saksa lakkaisi sekaantumasta Suomen sisäisiin asioihin.

Hra Branting, ruotsalainen poliittinen johtaja, leimasi "törkeäksi ulkokullaisuudeksi" puheet, että Suomen oli hädässään etsittävä apua Saksasta, kun Ruotsi hylkäsi sen. Hän on vakuutettu, että Suomen ja Saksan välillä oli salainen sopimus jo kauan ennen sisällissodan syttymistä ja että Suomi haluaa olla Saksan alusmaana paremmin kuin jäsenenä Skandinavian valtioliitossa. Joittenkin diplomaattikunnan jäsenten Washingtonissa myös kerrotaan uskovan, että sisällissotaa käytettiin vain ovelana tekosyynä Saksan vetämiseksi Suomeen muka palauttamaan järjestystä maahan, ja että neuvottelujen, joiden tuloksena oli Saksan sekaantuminen, oli pidetty salaisesti jo kuukausia.

Maaliskuu kului retkelle varustautumisessa. Huhtik. 3 p:n aamulla venäläinen jäänmurtaja Volinetz, jonka valkokaartilaiset olivat vallanneet, luotsasi kolmekymmentä-kuusi laivaa käsittävän saksalaisen eskaaderin Suomen vesille, Hankoon, joka sisjaitsee Suomen rannikon lounaisimmassa kärjessä, muutamien tuntien matkan päässä Helsingistä. Iltapäivällä saksalaiset laskivat maihin Hangon niemellä joukon, jossa, Saksan virallisen lausunnon mukaan, oli 40,000 miestä kenraali Sasnitzin päällikkyyden alaisena ja heillä 300 tykkiä ja 2,000 kuularuiskua. Seuraavana päivänä sotavirasto Berlinissä julkaisi seuraavan lausunnon: "Itäinen sotanäyttämö — Yhteistoiminnassa Suomen hallituksen kanssa, saksalaiset joukot ovat astuneet maihin Suomessa." Myöhemmin saapui lisää saksalaisia sotaväenosastoja Turkuun.

Erään kertoman mukaan saksalaiset, maihin astuttuaan, ryhtyivät neuvottelemaan Suomen sosialistien kanssa, mutta heidän välityksensä nähtävästi hylättiin. Venäjän hallitus heti protesteerasi Saksalle sotaväen lähettämisestä Suomeen. Saksan hallitus vastasi vaatimuksella, että Suomen vesillä olevat venäläiset sotalaivat on joko riisuttava aseista tai vietävä venäläisiin satamiin, Brest-Litovskin rauhansopimuksen 5:nnen artiklan mukaisesti. Huhtik. 12 p:n puolipäivään mennessä. Boshevikit määräsivät Itämeren laivaston komentajan täyttämään vaatimuksen. Saksalaiset ampuivat ja upottivat neljä venäläistä vedenalaista maihin noustessaan Hangossa, ja venäläiset itse räjäyttivät useita laivojaan, peljäten niiden joutuvan saksalaisille.

Huhtik. 13 p:nä Suomen virallinen tietotoimisto ilmotti saksalaista sotaväkeä saapuneen Suomeen Suomen hallituksen pyynnöstä. Huhtik. 17 p:nä saksalaiset laskivat maihin 40,000 miestä Helsingissä, jonka satamassa heillä oli kaksitoista laivaa käsittävä laivasto-eskaaderi.

Punakaarti sitkeästi vastusti hyökkääjiä, mutta ennen pitkää